01/12/2023

Ο Ιερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός για την ημερίδα «Αναγκαστικές μισθώσεις- “απαλλοτριώσεις” των αγιορειτικών μετοχίων»

/ Αγιορείτικα

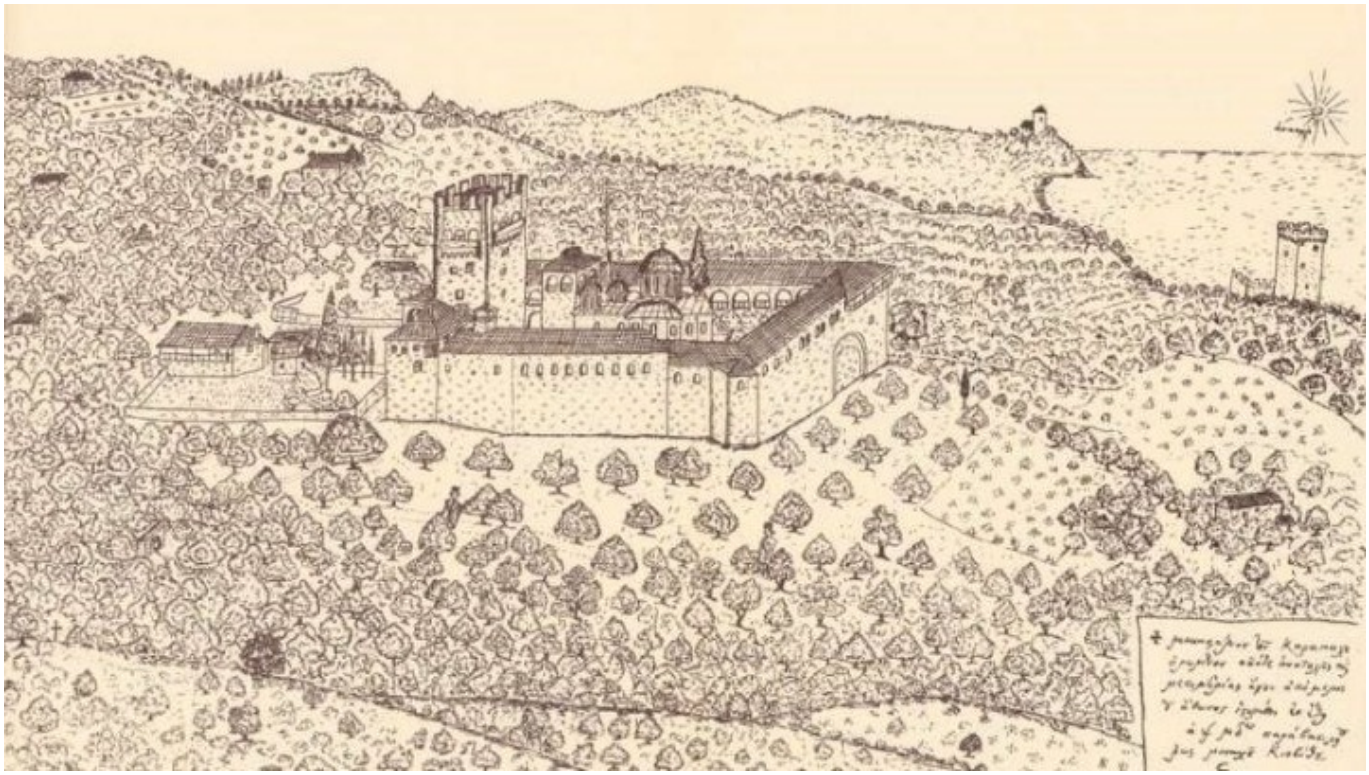

Ιστορική θεώρηση των αναγκαστικών μισθώσεων – «απαλλοτριώσεων» των Αγιορειτικών Μετοχίων και εξέταση του ζητήματος υπό το πρίσμα νεότερων νομικών αντιλήψεων επιχειρείται σε ημερίδα που διοργανώνει η Αγιορειτική Εστία στις 2 Δεκεμβρίου 2023, στη Θεσσαλονίκη, με τη συμμετοχή ερευνητών, ιστορικών, νομικών, θεολόγων και εκπροσώπων Μονών του Αγίου Όρους.

Η θεματική ημερίδα με τίτλο: «Αναγκαστικές μισθώσεις – “απαλλοτριώσεις” των Αγιορειτικών Μετοχίων» διοργανώνεται με αφορμή τη συμπλήρωση 100 ετών από την έναρξη της διαδικασίας των απαλλοτριώσεων από το 1923 έως το 1932.

«Είναι ένας σταθμός σημαντικός, είναι μία τεράστια προσφορά του Αγίου Όρους, αρκεί να ειπωθεί ότι αν αυτές οι περιοχές της Μακεδονίας και των Νήσων έμειναν χριστιανικές και ελληνικές στα 500 χρόνια της οθωμανικής περιόδου, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι είχαν ένα ειδικό καθεστώς προστασίας λόγω των Αγιορειτικών Μετοχίων»

δήλωσε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Ιερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός, μέλος της επιστημονικής επιτροπής της ημερίδας και μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Αγιορειτικής Εστίας.

«Όταν ήρθαν οι πρόσφυγες το 1923 καταδιωγμένοι, χωρίς να έχουν τίποτα, βρήκαν ένα καταφύγιο σε αυτά τα Μετόχια και αυτό είναι μία μεγάλη προσφορά του Αγίου Όρους προς τον ελληνισμό και γενικότερα, η οποία είναι σημαντικό να αναδειχθεί» τόνισε.

Στην ημερίδα θα αναλυθούν νομικά θέματα από την ίδρυση της Αθωνικής Πολιτείας, όπως οι περιουσιακές ανταλλαγές μεταξύ Δημοσίου και αγιορειτικών μονών στο Βυζάντιο, η ακίνητη περιουσία των μονών τα χρόνια της οθωμανικής περιόδου μετά τα φιρμάνια του Σελίμ Β’, η αποζημίωση και η απαλλοτρίωση των μετοχίων των μονών στη Χαλκιδική, Κεντρική και Δυτική Μακεδονία, Θάσο, Λήμνο και Ανατολική Θράκη από το 1924 έως το 1958, τα προβλήματα στην εφαρμογή του νόμου.

«Με απόφαση του υπουργείου Γεωργίας το 1923 έγινε επίταξη 24 Μετοχίων Αγιορειτικών Μονών, με αφορμή την εγκατάσταση προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής, η οποία αποτέλεσε το προανάκρουσμα για τη μεταξύ Αγίου Όρους και Ελληνικής Πολιτείας μίσθωση, κατά το επόμενο έτος, 63 αγιορειτικών μετοχίων για δέκα χρόνια, στις περιοχές Χαλκιδικής και Σερρών. Ακολούθησαν η αιφνιδιαστική απαλλοτρίωση άλλων 27 Μετοχίων, το ίδιο έτος, η αναγκαστική απαλλοτρίωση 24 Αγιορειτικών Μετοχίων της Θάσου και της Λήμνου το 1927, νομοθετικές ρυθμίσεις για μίσθωση των αγιορειτικών κτημάτων στο διηνεκές με κατάληξη τον νόμο 5377 του 1932 “Περί εκτιμήσεως και πληρωμής της αξίας των απαλλοτριωθέντων κτημάτων των Ι. Μονών του Αγίου Όρους”. Ο απολογισμός ήταν να δοθεί σχεδόν το σύνολο της Μετοχιακής περιουσίας των Αγιορειτικών Μονών, συνολικής έκτασης πάνω από 1.000.000 στρέμματα» επισημαίνουν οι διοργανωτές της ημερίδας.

Οι συμμετέχοντες θα εξετάσουν επίσης τα γεγονότα που έλαβαν χώρα με τις «απαλλοτριώσεις» των Αγιορειτικών Μετοχίων στο πλαίσιο γενικότερων εξελίξεων στην Ευρώπη.

«Η κοιτίδα του πολιτισμού της Ευρώπης ήταν τα μοναστήρια, για παράδειγμα, οι Βρυξέλλες αρχικά ήταν ένα μοναστήρι γύρω από το οποίο χτίστηκε η πόλη. Η γερμανική γλώσσα γράφτηκε μέσα σε μονές. Τα μοναστήρια είναι συνδεδεμένα με την ψυχή, την ιστορία, το dna της Ευρώπης» υπογράμμισε ο Ιερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός.

Στην ημερίδα θα τεθούν επίσης ζητήματα διαφύλαξης του φυσικού περιβάλλοντος, των πολιτιστικών αγαθών, κειμηλίων, αρχείων, ιστορικών μνημείων πνευματικού χαρακτήρα, της ιστορίας περιοχών με καθεστώς προστασίας.

«Στο Άγιον Όρος έχουμε ιστορία, πολιτισμό, θεσμική συνέχεια, υπάρχουν οι αρχαιότεροι θεσμοί στον κόσμο εν ζωή, δεν είναι προστατευτέο αγαθό;» υπογράμμισε ο Ιερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός.

Αναφερόμενος στη δραστηριότητα της Αγιορειτικής Εστίας τόνισε ότι διοργανώνει επιστημονικές ημερίδες, συνέδρια και τα τελευταία χρόνια έχει εγκαινιάσει τον θεσμό των επιστημονικών εργαστηρίων, στα οποία όσοι ασχολούνται με θέματα του Αγίου Όρους έχουν ένα βήμα να καταθέσουν την επιστημονική τους συμβολή σε διάφορα θέματα, τέχνη, γραμματολογία, αρχιτεκτονική, αρχεία, χειρόγραφα, μουσική, δασοπονία κ.ά.

«Το Άγιον Όρος έχει μία αδιάσπαστη συνέχεια, ιστορική, πολιτισμική, θρησκευτική, αρχιτεκτονική, πνευματικότητας, θεσμών. Είναι ταυτόχρονα μία κοινωνία κλειστή και πολύ ανοιχτή, καθώς κανείς άνθρωπος δεν γεννήθηκε στο Άγιον Όρος, όλοι έχουν έρθει απ' όλο τον κόσμο και αυτό δεν γίνεται μόνο τώρα, γίνεται αιώνες και αυτό οπωσδήποτε παρουσιάζει και επιστημονικό ενδιαφέρον. Γι αυτό διοργανώνονται διάφορα συνέδρια από την Αγιορειτική Εστία, που είναι ένας από τους πιο καταξιωμένους φορείς στη Θεσσαλονίκη και ευρύτερα, σύμπραξη της Ιεράς Κοινότητας και του δήμου Θεσσαλονίκης» ανέφερε ο Ιερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός.

Η ημερίδα «Αναγκαστικές μισθώσεις – "απαλλοτριώσεις" των αγιορειτικών μετοχίων. Ιστορική προσέγγιση και σύγχρονες νομικές θεωρήσεις» θα πραγματοποιηθεί στο Δημαρχιακό Μέγαρο Θεσσαλονίκης, στην αίθουσα «Μανώλης Αναγνωστάκης», το Σάββατο 2 Δεκεμβρίου 2023, από τις 10:00 έως τις 20:00.

Το αναλυτικό πρόγραμμα της ημερίδας:

Αγιορειτικη Εστια
MOUNT ATHOS CENTER

ΗΜΕΡΙΔΑ

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ – «ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ» ΤΩΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΩΝ ΜΕΤΟΧΙΩΝ

Ιστορική προσέγγιση και σύγχρονες νομικές θεωρήσεις

Σάββατο
2.12.2023
10:00 – 15:30
18:00 – 20:00
ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Αίθουσα «Μανόλης Αναγνωστάκης»
Δημαρχιακό Μέγαρο Θεσσαλονίκης

live streaming: **www.agioritikiestia.gr/imerida2023**
Τ. 2310263308

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΟΙΝΟΥ

09:30 – 10:00	**ΥΠΟΔΟΧΗ - ΕΓΓΡΑΦΕΣ**

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΤΕΛΕΤΗ

10:00 – 10:10	Χαιρετισμός της Ιεράς Κοινότητος του Αγίου Όρους Άθω
10:10 – 10:20	Χαιρετισμός και κήρυξη της έναρξης των εργασιών από τον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης και Πρόεδρο του Δ.Σ. της Αγιορειτικής Εστίας, κ. **Κωνσταντίνο Ζέρβα**
10:20 – 10:30	Εισαγωγικές παρατηρήσεις από τον Πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής της Ημερίδας κ. **Αθανάσιο Καΐση**, *Ομότιμο Καθηγητή Νομικής Σχολής ΑΠΘ*

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ιστορική θεώρηση των αναγκαστικών μισθώσεων - «απαλλοτριώσεων»

Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Κρίτων Χρυσοχοΐδης**, *Ομότιμος Δ/ντής Ερευνών, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών*
10:30 – 10:50	**Βασίλειος-Αλέξανδρος Κόλλιας**, *Εντεταλμένος Ερευνητής ΚΕΙΕΔ Ακαδημίας Αθηνών, Δ.Ν., Δικηγόρος* Περιουσιακές ανταλλαγές μεταξύ Δημοσίου και αγιορειτικών μονών στο Βυζάντιο. Οι περιπτώσεις τριών χρυσοβούλλων για τις μονές Ιβήρων (979/980), Βατοπεδίου (1082) και Μεγίστης Λαύρας (1104)
10:50 – 11:10	**Δημήτριος Νικολακάκης**, *Καθηγητής Εκκλησιαστικού Δικαίου ΑΠΘ, Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω* Η ακίνητη περιουσία των μονών του Αγίου Όρους μετά τα φιρμάνια (1568–1569) του Σελίμ Β΄
11:10 – 11:30	**Μοναχός Θεόκτιστος Δοχειαρίτης** Η αποζημίωση των Αγιορειτικών μονών για την απαλλοτρίωση των μετοχίων τους
11:30 – 11:50	ΣΥΖΗΤΗΣΗ
11:50 – 12:20	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
Β΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Ιερομόναχος Θεόφιλος Παντοκρατορινός**
12:20 – 12:40	**Μοναχός Κοσμάς Σιμωνοπετρίτης**, *Διδάκτωρ Τουρκολόγος ΑΠΘ* Ασυνέπειες στην εφαρμογή του νόμου και άλλα προβλήματα κατά τις απαλλοτριώσεις των αγιορειτικών μετοχίων
12:40 – 13:00	**Δημήτριος Μουζάκης**, *Θεολόγος, διδάκτωρ Ιστορίας* Το μετοχιακό ζήτημα και οι αλλοεθνείς μοναχοί του Αγίου Όρους

13:00 – 13:20	**Johannes Niehoff-Panagiotidis, Καθηγητής**, *Freie Universität Berlin* Οι «απαλλοτριώσεις» των αγιορειτικών κτημάτων και οι ευρωπαϊκές τους συγγένειες
13:20 – 13:40	ΣΥΖΗΤΗΣΗ
13:40 – 14:10	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
Γ΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Διογένης Καραγιαννακίδης**, *Δρ.Νομικής, δικηγόρος*
14:10 – 14:30	**Ιωάννης Α. Σκλαβούνος**, *Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, MSc Ιστορίας* Απαλλοτρίωση και παραγραφή μέσα από τις δικαστικές υποθέσεις των μετοχίων δύο αγιορειτικών μονών στις Σέρρες
14:30 – 14:50	**Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου**, *Καθηγητής Εκκλησιαστικού Δικαίου Νομικής Σχολής ΑΠΘ, Δικηγόρος* Η νομολογιακή αντιμετώπιση των απαλλοτριώσεων αγιορειτικών μετοχίων. Ερμηνευτικά ζητήματα και προοπτικές.
14:50 – 15:10	**Αναστάσιος Νικόπουλος**, *Καθηγητής, Freie Universität Berlin* «Οι απαλλοτριώσεις των αγιορειτικών μετοχίων. Η προβληματική των εφαρμοσθεισών μεθόδων».
15:10 – 15:30	ΣΥΖΗΤΗΣΗ
Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ Αναγκαστικές μισθώσεις - «απαλλοτριώσεις» Αγιορείτικων περιουσιών υπό το πρίσμα νεότερων νομικών αντιλήψεων	
Δ΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Αθανάσιος Καΐσης**, *Ομότιμος Καθηγητής Νομικής ΑΠΘ - Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής της Ημερίδας*
18:00 – 18:20	**Μιλτιάδης Χατζηγεωργίου**, *Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου ε.τ.* Οι περιπέτειες των αγιορειτικών μετοχίων τον εικοστό αιώνα. Απαλλοτριώση ή δήμευσή τους;
18:20 – 18:40	**Δημήτριος Μακρής**, *Σύμβουλος της Επικρατείας* Η προστασία των αγιορείτικων περιουσιών υπό το πρίσμα της νεότερης νομολογίας του ΣτΕ και του ΕΔΔΑ.
18:40 – 19:00	**Χρήστος Γαλιτσίδης**, *Δικηγόρος* Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των μετοχίων των μονών του Αγίου Όρους κατά τις απαλλοτριωτικές αποφάσεις ως πυρήνας του λεγόμενου «μετοχιακού ζητήματος».
19:00 – 19:20	ΣΥΖΗΤΗΣΗ
19:20 – 19:50	ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ